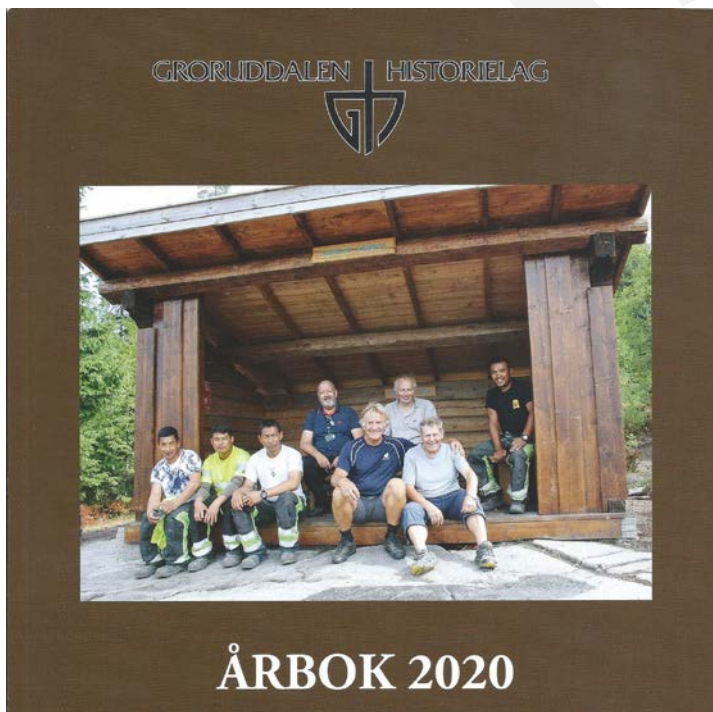

AkersDølen

Medlemsblad for Groruddalen Historielag

<u>Fra Stabburstrappa</u>	side	2
<u>Hva skjer?</u>	side	3
<u>Referatet fra årsmøtet</u>	side	4
<u>Steinhoggerfestival 2020</u>	side	5
<u>Vandring på Furuset</u>	side	6
<u>Lansering årbok 2020</u>	side	8
<u>Pol'tigården på Økern</u>	side	10
<u>Spanskesyken i Groruddalen</u>	side	13

AkersDølen

Medlemsblad for Groruddalen Historielag

Returadresse:

Groruddalen Historielag
Postboks 37 Grorud
0905 OSLO

Besøksadresse:

Stabburet Nordtvet gård
Gårdsveien 1 - 3

Kontortid:

Kontoret er åpent første
onsdag hver måned.
kl. 12.00 - 14.00
Telefon: 22 16 48 85
E-post: post@grohi.no
Hj.side: www.grohi.no
Org.nr 989 556 924
Bankkonto nr: 7877 08 52381
Vipps nr: 22102

AkersDølen's redaksjon:

Kristian Skaane
Sigrun Ophheim
Kari Brun Wisløff

Styret:

Leder og ansv.red.:
Dan Brovold

Nestleder: Geir Nordhus

Sekretær: Kari Brun Wisløff

Styremedlem/Webmaster:

Kristian Skaane

Styremedlemmer:

Guri E. Bramness
Anne Finhammer
Anne Fikkan
Harald Olsen

Varamedlem:

Katrin Meløy

Bokføring:

Øyvind Ragnar Bjørklund

Produksjon:

Gjerholm Design

På Stabburstrappa

Kjære medlemmer, det har vært en rar tid siden mars måned. Pandemien har satt en stopper for det meste av våre aktiviteter. Vi fikk akkurat avviklet årsmøtet før restriksjonene ble iverksatt.

Styret måtte slutte med møtevirksomhet, kontoret ble stengt og museet tok ikke imot besøkende. Vi fikk imidlertid avviklet en vellykket historisk vandring på gamle Furuset som ble godt besøkt.

Etter sommeren har vi begynt med styremøter igjen, museet er åpent siste søndagen i måneden og kontoret er betjent første onsdagen i måneden. Det arbeidet som imidlertid har pågått kontinuerlig er redigering av årbok 2020. I midten av oktober sendte vi ut årboka til våre abonnenter og den 26. oktober kunne vi avholde et lanseringsmøte for nytgivelsen. Møtet ble avholdt på Bånkall gård, var godt besøkt og vi fikk høre tre interessante foredrag av forfatterne. Både forfatterne og redaksjonskomiteen ble behørig takket.

I år trenger vi mer enn noen gang at salget av årboka går bra. Vi søker hvert år om støtte fra frivillighetsmidlene i bydelene Alna, Bjerke, Grorud og Stovner og har i alle år fått positive svar på søknadene. Men i år har det ikke lykke oss å få den vanlige støtten. Vi bommet på søknadsfristen til Alna bydel, fikk avslag fra Stovner bydel, har ikke fått svar fra Grorud bydel, men Bjerke bydel innvilget vår søknad med 10.000 kr. Dette synes vi er veldig trist. Skal historielaget fortsette å utgi en lokalhistorisk bok hvert år er vi helt avhengig av støtte fra de bydelene som er vårt nedslagsfelt. Lokalhistorie er et meget verdifullt bidrag til Groruddalens identitet og historier som ellers ville ha blitt glemt kan gjennom årboka bli publisert og tatt vare på for all framtid. Boka kan kjøpes på Norli bokhandel på Grorud og Stovner, eller den kan bestilles via vår nettbutikk. Grunnet smittefaren er de vanlige arrangementene vi selger årboka på avlyst. Jeg vil oppfordre alle medlemmer til å kjøpe årboka, gi den bort i julepresent og oppfordre alle dere kjenner til å kjøpe den.

Til bydelene vil jeg anbefale at dere kjøper årboka og benytter den som gave til politikere, ansatte og samarbeidsparter. Årboka er også en velkommen gave til eldresentrene i bydelen. Vi har i dette nummeret av AkersDølen publisert noen eldre artikler fra tidligere utgaver av årbøkene.

Med håp om en tid der vanligheten rår.

Groruddalen Historielag
Dan Brovold, leder

Hva skjer?

Aktiviteter høsten 2020

Pga koronasituasjonen er alle aktiviteter stanset inntil videre...

Spiller du med Norsk Tipping og ønsker du å støtte oss med grasrotandelen din?

Da kan du sende en SMS til nr **60000** med teksten:

Grasrotandelen 989556924

Tusen takk!

Bli medlem

Kjenner du noen som ønsker å bli medlem i historielaget?

På hjemmesiden finnes det nå en egen knapp på hovedsiden som sender deg rett til skjema for innmelding.

Årskontingent kr 175,-

Husk å melde adresseforandring ved flytting!

Vi får ofte medlemsblader i retur fordi ny adresse er ukjent for posten. Endring gjøres enkelt ved å sende en e-post til

post@grohi.no

Ønsker du å sende oss en pengegave til vårt arbeid?

vipps gjerne til 22102

Merk betalingen med hva det gjelder; støtte, gave, etc.

Tusen takk!

Minireferat fra årsmøtet 9. mars

GHL rakk så vidt å avholde årsmøtet før koronaspøkelset bredte seg ut over land og folk. 23 medlemmer var tilstede på stabbursloftet og deltok i avviklingen. Bare et par dager senere strømmet det inn med avlysninger av det meste.

✚ Av Kari Brun Wisløff

Leder av laget, Dan Brovold, ønsket velkommen og loset oss trygt gjennom beretninger, budsjett og regnskap.

Kveldens foredrag var en skikkelig godbit for alle Lillomarkaelskere. Lillomarkas Venner har gitt ut en bok om Lillomarka i forbindelse med feiringen av hundreårsjubileet for stiftelsen av Lillomarkas Venner, vår beste forsikring mot uønskede endringer. Den er redigert av Magne

Lindholm og han ga oss en forsmak på innholdet.

Halvparten av Marka ligger i Nittedal. 32% av oslofolk bruker Marka som er full av kulturminner helt fra den gang havet gikk helt opp til Grorud. Marka har etter hvert fått flere naturreservater. I den første delen av boka fortelles det om mye og mangt; om beboere, om virksomheter og om friluftaktiviteter. Del to er om vernearbeid og her har vi mye å takke Lillomarkas Venner for. Vi kan nevne Huken, Ravnkollen, Røverkollen og ikke minst Hestejordene som er en siste rest av kulturlandskapet i Groruddalen.

Boka «Lillomarkas Venner» ligger på nattbordet mitt og oppleves i små porsjoner hver kveld.

23 medlemmer var til stedet på stabbursloftet.

Leder av laget, Dan Brovold, ønsket velkommen.

Magne Lindholm om Lillomarka-boka.

Steinhoggerfestival i miniutgave

Øverst: Alle kan prøve seg. Nederst f.v.: smeden i arbeid. Noen resultater fra konkurransen.

Det ble en fin men sterkt redusert festival på Grorud 7.–9. august.

Koronarestriksjoner gjorde at antallet steinhoggere var sterkt redusert. Kun noen få norske og en nederlandsk steinhogger besøkte oss i år. Men heldigvis besøkte smeden oss i år igjen, i tillegg til at det var mange fine håndverksboder man kunne handle ting i.

Sola skinte og mange dukket opp og

koste seg i hagen rundt kafe Steinbra. Mange amatører fikk prøve seg som steinhoggere, så klangen av hogging lå som en undertone i hagen rundt Steinbra.

Museet var oppe, og mange interesserte stakk innom.

Kari Brun Wisløff

Historisk vandring på Furuset

20. august 2020

Harald Olsen er født og oppvokst på Furuset og han guidet oss rundt i sitt barndoms rike hvor også hans barn og barnebarn bor.

✚ Av Kari Brun Wisløff

Mange interesserte møtte opp, ja vi var faktisk 26 til sammen. Mange av de fram-møtte var fra Furuset og koste seg over gjenkjennelsen av steder. Og vi som var på ukjente veier hadde mye interessant å lære.

Furuset lå under vann etter istiden. For hundre år siden var det bondeland med åkere og dyr, for eksempel Nordre og Søndre Lindeberg og Jeriko.

Da Harald vokste opp, var det et eldorado med skihopp og aking på jordene. Ishockey var favoritten, og Ole Reistad var ildsjelen i idrettslaget. Den største kjendisen fra Furuset var Trygve Lie og

han har fått en statue til minne om seg, plassert på torget.

Nedenfor torget kunne vi se broen som var midlertidig mens man bygget E18. Vi passerte den vakre Verdensparken. Der hadde Harald hoppet på ski sammen med gutta. Oppe på en skogkledd knaus hadde det vært fullt av indianere. Vi passerte også Pilegrimsleden, og da Harald var liten, kunne man fortsatt se spor etter den. Vi fikk også et par spennende historier fra krigens dager, og Harald opplevde selv at hus ble gjennomført på jakt etter motstandsfolk.

En flott nyrestaurert lekeplass het Lekern; der var det skøytebane for barn om dagen og treningsarena for ishockey om kvelden.

Vi fikk mange fler detaljer om steder vi passerte og vi takket Harald Olsen for en interessant og innholdsrik tur.

Gamle Furuset skole.

Her gikk pilegrimsleden.

Lekern.

Lansering av årbok fra Groruddalen Historielag for 2020

Med koronapandemien som bakteppe valgte vi Bånkall gård som sted for presentasjon av årboka for 2020. Det store lyse lokalet ga nødvendig mulighet til å holde avstand. Over 30 frammøtte trosset regn og høstmørke. Dan Brovold, leder av historielaget, ønsket velkommen og takket alle bidragsyterne og redaksjonskomiteen. Lederen av redaksjonskomiteen, Jan Arne Tangerud, har vært med i komiteen i 33 år.

 Av Kari Brun Wisløff

Tre bidragsytere presenterte sine artikler:

ARNE FAGERLI fortalte om gapahuker, sherpatrapp og Liastua-aktiviteter. Det begynte med Høybråten og Stovner IL som hadde «mer enn idrett» som sin visjon. Seniorgutta i HSIL spiller en svært viktig rolle for å fremme trygghet og samhold i lokalmiljøet. Og seniorgutta har nedlagt mye arbeid. I det siste året dreier det seg om over 3000 arbeidstimer. Og de siste åra er tilstrømming av lokalbefolkningen tredoblet.

Viktige møtesteder:

- Liastua med mange tusen besøkende i året.
- Kjerringfred og Gubbero er to gapahuker, møtested for veldig mange.
- Liabratten, bygget av fire sherpaer med 333 trappetrinn er stor attraksjon.
- Lia treningspark, bygget av seniorgutta i 2019.
- Lia aktivitetshus
- m.m.

THOR GOTAAS har skrevet bok om Arne og Knut Kvalheim, to løpere i verdenseliten og fra Grorud. Thor Gotaas fortalte om flytting til Grorud og livet i Stjerneblokkene. Radioen var forbindelsen til verden, og Kvalheim familien var svært sportsinteresserte. Arne drømte om en skikarriere og senere også Knut. Men så begynte de for alvor å løpe. De kom med i Tjalve, og begge studerte i Amerika. De løp med de beste i verdenseliten. Thor Gotaas er en engasjert forteller.

ANNE FIKKANs tema var «Fattigfolk i Groruddalen». Etter hvert som stemmerett ikke bare gjaldt menn med eiendom men alle menn og i 1913 også kvinner, ble Norge langsomt et demokrati. Men en gruppe mennesker ble holdt utenfor helt til 1919. Og det var alle som var mottakere av fattigunderstøttelse. 48000 hadde fått suspendert retten til å stemme, av dem var 30000 kvinner. Anne Fikkan fortalte også om tre enkeltskjebner og om fattigkommisjonens arbeid.

Til slutt takket Jan Arne Tangerud alle bidragsyterne og delte ut signerte eksemplarer til dem.

Øverst: Noen av bidragsyterne og redaksjonskomiteen. Midten f.v.: Arne Fagerli. Anne Fikkan.
Nederst f.v.: Over 30 frammøtte. Thor Gotaas.

Pol'tigården på Økern

Helt frem til Ringveien ble lagt i tunnel på Økern, sto det et treetasjes trehus der Økernveien krysset Ulvenveien og Lørenveien begynte. Det har huset mange samfunnsfunksjoner og familier gjennom mer enn 100 år. Hasle politistasjon og politibetjentenes familier var de første. Denne artikkelen forteller litt om det første politivesenet i Groruddalen og om en dramatisk tildragelse i dette huset der politiet kom til å spille en sentral rolle.

Av Anne Fikkan

Politiet i Groruddalen

Den gang vi bodde på landet, var behovet for politi beskjedent. I Aker kommune, som Groruddalen var del av frem til 1948,

var de største utfordringene knyttet til naboskapet med hovedstaden. Men etter hvert som innflyttingen økte og det ble anlagt industri, kom det krav om tilstedeværelse av politi. På Grorud klagde beboerne i et brev til herredsstyret 16. januar 1896 at politioppsynet *«ikke er eller kan være videre effektivt, idet nemlig et par politibetjenter avlegger 2 á 3 besøk her i uken til forut bestemte faste tider, og så snart som betjentene er vel ute av syne, står man der like maktesløs»*.

Henvendelsen ga resultater: Året etter ble det politistasjon i Trondheimsveien 452. Til å begynne med var det to ridende politibetjenter. De bodde også i huset med sine familier. Senere kom det flere politifolk til; det ble egen arrest og

Økernkrysset i 1958. Ulvenveien, Lørenveien og Økernveien utgjorde krysset. Pol'tigården ligger midt i bildet mellom gartneriet og den første bensinstasjonen. Dagens høyblokk ble lagt nederst i venstre hjørne. Gamlehyemmet skimtes i parken til høyre midt på bildet. Fotografiet finnes i Groruddalen Historielags bildebase.

garasje for politibilen. Huset ble revet da Grorud senter ble bygd.

På den tiden var politiet et kommunalt anliggende – bare politimesteren var lønnet av staten. Først i 1936 ble det bestemt i lov at politiet skulle være rent statlig. Kommunen hadde en anstrengt økonomi og det var en årlig budsjettkamp for å få de stillingene politimesteren mente var nødvendig.

Økernområdet opplevde en tilsvarende industrialisering og tilflytting som på Grorud. I 1899 flyttet politiet inn i et nybygg, midt på Økernkrysset, i Villa Økernfryd. Det var eieren av Økernly gård som hadde bygd huset for utleie. Også her kom det to ridende betjenter. De hadde politistasjon i første etasje og bodde med sine familier i andre.

Pol'tigården videre skjebne

Da politiet flyttet ut, flyttet vanlige familier inn. Den nystartede Skandinaviske Kabel- og Gummifabrikk (senere Standard telefon og kabelfabrikk) trengte personalboliger og kjøpte gården i 1916. De første årene hadde man elendig økonomi og produksjonsproblemer på fabrikk. De tyske eierne strevde dessuten med å finne ledere. Arbeiderne startet fagforening i 1919.

Lønnsforhandlingene våren 1923 ble vanskelige. Året før var timelønnen satt ned fra kr. 1,95 til 1,45. Fagforeningen krevde 1,75; ledelsen ville beholde satsen. Begge sider sto steilt på sine krav. Etter mange forgjeves forhandlingsrunder la arbeiderne ned sitt arbeid 23. juli 1923. Oppslutningen om streiken var 100% fra første dag. Men streiken ble dømt ulovlig av Arbeidsretten i november. Arbeiderne valgte å streike videre uten støtte fra fagforbundet.

Den allerede spente stemningen ble ikke bedre ved at ledelsen tok inn «arbeidsvillige» fra Hadeland og innkvarterte dem på fabrikkområdet bak høye gjerder. Det kom til mange konfrontasjoner mellom de streikende og hadelendingene. To ganger ble det avfyrt skudd. Politiet valgte ikke å gripe inn, til tross for anmodning fra naboene, som opplevde det som utrygt.

Ledelsen ved kabelfabrikk bestemte i februar 1924 å kaste ut familiene i Pol'tigården. Det var tale om 12 barnefamilier. Selv om husleien var betalt, hadde fabrikk rekvirert utkastelsesforretning. Ryktene hadde gått og da lensmannen dukket opp klokken 10, hadde hele 600 personer funnet veien opp fra Kristiania. Lensmannen valgte å trekke seg unna og ga familiene åtte dager på å flytte. Det gjorde de ikke, og ble boende uten at noen kom for å fullbyrde utkastelsen.

I august forsøkte fabrikkledelsen å kaste ut seks familier i en annen arbeiderbolig. Heller ikke her lyktes de, og ikke lenge etter ble streiken avbrutt. Resultatet ble en lønnsøkning med ti øre til kr. 1,55 pr time.

I 1936 solgte Standard Pol'tigården til forretningsmannen Trygve Rønning. Vi fikk postkontor, kolonial og isenkramforretning i første etasje. Andre og tredje etasje fortsatte som utleieboliger. Etter hvert flyttet butikkene til andre bygg på Økernkrysset, og Den norske Creditbank - senere Kreditkassen, så Nordea - etablerte Økerns første (og siste) bankfilial i Pol'tigården.

Etterpåklokskap

Pol'tigården var solid bygget av laftet tømmer og var godt vedlikeholdt gjennom alle de 100 årene den fikk stå. Den ville tålt en flytting.

«Pol'tigården» – Økernveien 144, fotografert i 1940. Fotografiet finnes i Groruddalen historielags bildebase.

Da Lillestrøm stasjon ble bygget, stilte kommunen krav til NSB om at tre arbeiderboliger ikke skulle rives, men flyttes til en tomt de stilte til disposisjon. Vi som er opptatt av kulturminner i Bydel Bjerke, hadde ikke fantasi til å foreslå noe tilsvarende - vi hadde opplevd så mange nederlag og sett viktige bygninger forfalle og forsvinne til tross for at byens kulturminnemyndigheter var med oss på laget. Vi var blitt vant til å la utviklingen gå sin gang.

I etterpåklokskapens klare lys tror vi nå at vi skulle hatt en bedre sjanse til å redde Økernfryd; her hadde veivesenet enorme budsjetter og huset lå bokstavelig talt i veien. En flytting ville vært «en pølse i slaktetiden» for veimyndighetene.

Kilder:

Aker kommunes historie, bind II:
Politivesen, brandvesen, feiervesen

Fikkan, Anne: *Skuddene på Standard*,
Groruddalen Historielags årbok for 2007

Jensen, Egil: *Pol'tigården på Økernkrysset*,
Groruddalen Historielags årbok for 1997

Spanskesyken i Groruddalen

Influensapandemien i 1918 og 1919 har mange likhetstrekk med Covid-19 pandemien, men dødeligheten var mange ganger så stor. I Norge var det 577 døde per 100.000. Også den gangen var det komplikasjoner som lungebetennelse som gjorde at folk døde. Denne artikkelen forteller mer om spanskesyken og om de som døde av den i Groruddalen. På slutten kommer jeg med en oppfordring til dem som har slektninger som ble rammet av sykdommen til å melde seg og fortelle historien.

Av Anne Fikkan

Spanskesyken kommer til Norge

En ukjent type influensa kom til Frankrike i april 1918. Vi er i det siste året av første verdenskrig, og vi regner med at det var amerikanske soldater som brakte sykdommen med seg. Opprinnelsesstedet kan ha vært Sentral-Asia. Influentaen spredte seg raskt, og fikk karakter av pandemi. Spanias kong Alfons XII ble syk i mai. Det var første gang sykdommen ble omtalt offentlig og dermed ga opphav til navnet spanskesyken. Kongen overlevde for øvrig, men prins Erik av Sverige ble offer for pandemien og døde 28 år gammel.

Cirka en tredjedel av verdens befolkning ble smittet av spanskesyken. Et sted mellom 50 og 100 millioner døde.

Norge ble rammet sommeren 1918. Det første utbruddet ble registrert i Kristiania 15. juni. Derfra spredte sykdommen seg raskt til hele landet. Jernbanen, hurtigruta og kysttrafikken langs sør- og vestlandet

bidro til det. Byene ble verst rammet, men også avsidesliggende bygder ble smittet av feriefolk. Men på fire uker var epidemien over.

I månedsskiftet september/oktober slo sykdommen til på nytt. En ny bølge spredte seg over landet, men denne gangen gikk det langsommere. De som hadde overlevde den første bølgen viste seg å være immune. Men dødeligheten var større denne gangen, og varigheten av utbruddet lengre.

Den siste bølgen kom ved årsskiftet 1918/1919. Også den rammet hele landet, men ikke så hardt som de foregående, siden flere var blitt immune. I mars døde denne bølgen ut.

I 1918 hadde man ikke oppdaget penicilinet. Lungetennelse og andre infeksjonssykdommer var dødelige. Det fantes ikke vaksiner eller beredskapsplaner mot pandemier. At alle husstander fikk utskrevet resept på alkohol, hadde neppe noen stor effekt. Trangboddhet, dårlig hygiene, dårlig ernæring som følge av rasjonering under krigen ga særlige utslag i tettbygde arbeiderstrøk.

Det tok to dager fra smitte til utbrudd. Symptomene var høy feber, hoste og det vi kjenner som influensa-vondt i kroppen. Det var de påfølgende lungesykdommene folk døde av. Vi regner med at 1,2 millioner av en befolkning på 2,6 millioner ble smittet i Norge. Omlag 15.000 personer døde.

Barn var den gruppen som i størst grad ble smittet, men dødeligheten var størst for personer mellom 20 og 40 år.

Grorud kirke, tegnet ved århundreskiftet 1800/1900. Tegningen eies av Teknisk museum. En uke i juli 1918 var det fem begravelser her. Året før var det bare én i hele juli. Andre steder i landet ble det meldt om mangel på kister - det hastet med å få folk i jorden på varme sommerdager.

Sykdommen slo særlig hardt ut i gruppen menn mellom 25 og 29 år. Dessuten var fattige, gravide, soldater og urfolk utsatt. Dermed fikk sykdommen store konsekvenser for mange familier, både økonomisk og sosialt. Noen grupper hadde sykepenger, men mange falt utenfor. Fattigkassene merket et sterkt påtrykk, også av langvarig behov for støtte. Mange mistet hovedforsørgeren, og mange barn ble foreldreløse.

Hvordan gikk det i Groruddalen?

En analyse av kirkebøkene for hele Østre Aker - som da omfattet både Grorud og Høybråten i tillegg til Bryn, Hasle og Disen - i året før utbruddet av spanske-

syken, viser at det var stor barnedødelighet. En tredel av alle døde det året var under 10 år. Like mange var over 70 år. I barnegruppen var spedbarnsdød og meslinger de hyppigste dødsårsakene, mens lungesykdom og tuberkulose også var vanlige dødsårsaker før spanskesyken.

Når vi holde de sørlige bygdene av kirkesognet utenfor, og ser på Groruddalen fra juli 1918 til april 1919, trer det frem et bilde av spanskesyken. Vi opplevde de samme tre bølgene som resten av landet. Kildene gir oss bare dem som døde: 44 personer. Det finnes ikke statistikk over dem som var syke, men klarte seg. Hvis

vi legger samme regnestykke til grunn som for landet for øvrig, kan så mange som 3.500 personer ha vært smittet. På den tiden var Groruddalen fortsatt bondeland, med noe villabebyggelse og arbeiderboliger på Grorud og Økern. Det tok en måned fra det første utbruddet i Kristiania til det første dødsfallet i Groruddalen. I likhet med landet ellers, var det flest døde i aldersgruppen 21–30 år. Her var det en overvekt av menn. Det var få eldre som døde av spanskesyken, men litt færre barn enn landsgjennomsnittet. Den første og den andre bølgen tok like mange liv, mens den siste var «snillere» også hos oss.

På den tiden var det stort sett bare menn som var forsørgere og hadde yrker. I Groruddalen var det omtrent like mange håndverkere og arbeidere som døde, men vi har også en gårdbruker, en lærerinne og ikke uventet to sykepleiere på dødsoversikten.

Det er to av Groruddalens tettsteder som peker seg ut med mange døde: Grorud og Høybråten. Det er kanskje ikke overraskende at Grorud rammes hardt; her bodde mange trangt i arbeiderboligene og de sosiale forholdene var ikke de beste. Utbruddet på Høybråten er vanskeligere å forstå. I 1918 var Høybråten preget av nybygde villaer. Vel er det store barneflokker her også, men det er hager og større avstand mellom husene. Her er det dessuten uforklarlig mange kvinner og barn som dør.

Et eksempel: Marie fra Sørlandet gifter seg med sin Otto i Grorud kirke i januar 1917. Foreldrene hans har bygget en villa på Høybråten og flyttet dit fra Kristiania noen år tidligere. Marie og Otto flytter inn sammen med dem sommeren 1916, like etter at deres andre barn blir født. Marie

blir gravid igjen, men i juli 1918 rammer spanskesyken henne. Både hun og den nyfødte gutten dør, uten at de rekker å døpe ham. Far, de to andre barna og svigerforeldrene klarer seg.

Den siste som må gi tapt for spanskesyken i Groruddalen er konen til læreren på den gamle Rommen skole. Familien med sine syv barn bodde i andre etasje på skolebygget, men flyttet til Grorud da den nye skolen sto ferdig der i 1900. Med lærerjobben fulgte bolig, men da han ble pensjonist, måtte de flytte. Han og konen fikk husrom hos datteren og svigersønnen som også bodde på Grorud.

Sluttord og en oppfordring

Jeg har data fra kirkebøker og folketellinger, men tenker å komme tilbake i neste års utgave av historielagets årbok med historier om dem som ble rammet av spanskesyken.

Ta gjerne kontakt om du har noe å fortelle på e-post: annefikkan@msn.com eller på telefon 916 61 200.

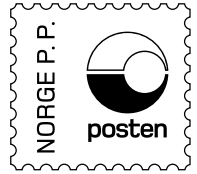
Kilder:

Borza, Tom: *Spanskesyken i Norge 1918-1919*, Tidsskrift for den norske legeforening 2001

Kirkebøkene for Grorud og Østre Aker kirke, døde og begravede 1917-1920.

Mamelund, Svein Erik: *Spanskesykens ofre*, Universitet i Oslo, Norgeshistore på nett

Oslo byarkiv: Folketelling for Aker 1920

Returadresse: Groruddalen Historielag, Postboks 37 Grorud, 0905 OSLO

Bøker som kan bestilles i nettbutikken

Vi utgir ny årbok hvert år. Bøkene inneholder viktig lokalhistorisk dokumentasjon fra hele Groruddalen. Den eldste årboken er like aktuell nå som da den ble utgitt.

Du ser her en oversikt over de bøker som kan bestilles i nettbutikken på vår hjemmeside:

www.grohi.no/nettbutikk/

Disse prisene har vi på våre årbøker:

Årbok 2020 kr 200,- / årbok 2019 og 2018 kr 150,- / årbok 1989 til 2017 kr 100,- pr bok.
Noen spesielle bøker selges samlet i pakker á 4 bøker for kr 100,-.

Se nettbutikken for mere info.

Porto kommer i tillegg på alle forsendelser fra oss.

Årbok 1989/90	Årbok 1999	Årbok 2007	Årbok 2015
Årbok 1991	Årbok 2000	Årbok 2008	Årbok 2016
Årbok 1992	Årbok 2001	Årbok 2009	Årbok 2017
Årbok 1993	Årbok 2002	Årbok 2010	Årbok 2018
Årbok 1994	Årbok 2003	Årbok 2011	Årbok 2019
Årbok 1995	Årbok 2004	Årbok 2012	Årbok 2020
Årbok 1996	Årbok 2005	Årbok 2013	
Årbok 1998	Årbok 2006	Årbok 2014	

Kulturminneguide - "Vandring i bydel Bjerke" kr 50,-

Toppen i Akersdalen av Johs Brenna, kr 50,-

Ny Kulturminneguide for Bjerke Bydel, kr 150,-